

Дж. Г. Балард - „Катастрофа“

Вон умря вчера, при последната си автомобилна катастрофа. По време на приятелството ни бе репетираше смъртта си в много други катастрофи, но тази му беше единствената истинска. Насочвана по траекторията на сблъсъка с лимузината на филмовата актриса, колата му прелетяла през перилата на надлеза край лондонското летище и се стоварила върху покрива на автобус, пълен с пътници. Час по-късно, докато си проправях път през полицейския кордон, смазаните тела на туристите още лежах по седалките от изкуствена кожа като слънчево кръвоизлияние. Елизабет Тейлър – актрисата, с която Вон бе мечтал да загине от толкова месеци насам, стоеше под въртящите се светлини на линейките, уловила шофьора си за лакътя. Когато коленичих край тялото на Вон, тя постави облечена в ръкавица ръка върху гърлото си. Дали можеше да отгатне по позата на мъртвия формулата на смъртта, която той бе подготвил за нея? През последните няколко седмици от живота си Вон не мислеше за нищо друго освен за тази смърт – коронация от рани, режисирана с всеотдайността на дворцов церемониалмайстор. Стените на апартаментата му, намиращ се недалеч от филмовото студио „Шепъртън“, целите бяха покрити с нейни фотографии. Всяка сутрин, когато тя излизаше от лондонския си хотел, той ги правеше с телеобектива си от пешеходния мост над магистралата или от покрива на близкия многоетажен паркинг. Аз самият притеснено разпечатвах на принтера в офиса си увеличените детайли на нейните длани и колене, на вътрешната повърхност на бедрата ѝ, на извивката на горната ѝ устна и му ги предавах в пликове, сякаш бяха вноски по гаранция за смърт. После, в апартаментата му, го наблюдавах как сравнява частите от тялото ѝ със снимки на гротескни рани от един учебник по пластична хирургия. В своята визия за катастрофата с актрисата Вон бе обсебен от идеята за множество сблъсъци и язви – от умираещия хром и смазващите се шасита на двете коли, срещнали се в челно стълкновение като онези, повтаряни до безкрайност на забавен каданс във филмите, от идентичните травми, поразяващи двете им тела, от образа на челното стъкло, пръсващо се около лицето ѝ, докато тя пробива матираната му повърхност като мъртвородена Афродита... От сложните фрактури на бедрените им кости при удара в централната конзола и най-вече от пораженията по гениталиите им: нейната матка – пронизана от лоста с хералдичното изображение на емблемата на производителя, а неговото семе – пръснато по луминесцентните прибори на таблото, отчели завинаги последното ниво на горивото и температурата на двигателя.

Само в подобни моменти, когато ми описваше тази последна катастрофа, Вон беше спокоен. Говореше за сблъсъците и раните с еротичната нежност на любовник, отделен от обекта на своята страст. Докато ровеше из снимките в жилището си, стоеше полуобърнат към мен, тъй че набъбналите му слабини да ме държат притихнал с гледката на почти еректиралия му пенис. Знаеше, че докато ме провокира със собствената си сексуалност, към която се отнасяше небрежно, сякаш може всеки момент да я зареже завинаги, аз никога няма да го напусна.

Преди десет дни, когато задигна колата ми от паркинга, той профуча нагоре по бетонната рампа като страховита машина, изникнала изпод земята. А вчера тялото му лежеше проснато под светлините на полицейските прожектори в подножието на надлеза, обкръжено като с воал от фина кървава дантела. Неестествените извивки на крайниците му, размазаната геометрия на лицето му бяха като пародия на снимките от катастрофи, които лепеше по стените си. Погледнах за сетен път огромния му, налят с кръв чатал. На двайсет метра встрани под сините и червени отблясъци на въртящите се лампи актрисата висеше отмаляло върху ръката на шофьора си. Вон бе мечтал да загине в мига на нейния оргазъм.

Преди да умре, той бе участвал в много катастрофи. Винаги когато мисля за него, си го представям в някоя от откраднатите коли, които караше и мачкаше, сред постоянно обграждащите го деформирани метални и пластмасови повърхности. Два месеца по-рано го бях открил на долното ниво на същия надлез, след първата репетиция за смъртта му. Някакъв таксиметров шофьор помагаше на две ужасени стюардеси да излязат от малката кола, в която Вон се беше връзал, изскачайки от укритието на тъмен страничен подход. Дотичах и го видях през счупеното предно стъкло на бял кабриолет, задигнат от паркинга на терминала. Изтощеното му, покрито с белези лице бе осветено смътно като от разпокъсана дъга. Отворих с мъка огънатата странична врата. Той седеше върху обсипаната със стъкла седалка и самодоволно изучаваше собствената си поза. Ръцете му, с обърнати нагоре длани, лежаха отстрани, изцапани с кръв от разбитите капачки на коленете. Той огледа оповръщания ревер на коженото си яке и се пресегна да докосне капчиците сперма, висящи от контролното табло. Опитах се да го измъкна навън, но бедрата му не помръдваха, сякаш се бяха схванали, изстисквайки течността от семенните му канали. На пътническата седалка до него имаше разкъсани фотографии на актрисата, които същата сутрин му бях разпечатал в офиса си. Увеличените фрагменти от устна и вежда, от лакът и деколте оформяха причудлива мозайка.

За Вон автомобилните катастрофи и собствената му сексуалност бяха неразривно свързани. Помня как прекарваше нощите си с притеснени млади жени в смачканите купета на изоставени коли по автоморгите. Не съм забравил снимките им в пози на измъчен полов акт, под блясъка на светкавицата, с напрегнати лица, като образи на стреснати оцелели от потънала подводница. Тези безстрашни проститутки, събирани от Вон из денонощните кафенета и магазини на лондонското летище, бяха първи братовчедки на пациентите, изобразени в хирургичните му учебници. По времето на своя академичен флирт с ранените жени той бе обсебен най-вече от газовите гангрени, лицевите увреждания и раните на гениталиите.

Чрез Вон аз открих истинската същност на автомобилната катастрофа – значението на камшичния удар, на преобръщането, екстаза на челния сблъсък. Заедно посещавахме Лабораторията за пътни изследвания на трийсет километра западно от Лондон и наблюдавахме контролираните удари на тестови автомобили в бетонни блокове. После, в апартамента си Вон прожектираше в забавен кадър филми от тези изпитания, които бе заснел с камерата си. Седнали на възглавници по пода в затъмнената стая, ние проследявахме безмълвните катастрофи, трептящи върху стената над главите ни. Повтарящите се изображения на смачквани коли отначало ме успокояваха, а после започнаха да ме възбуждат. Докато се носех нощем по някое шосе под жълтото сияние на натриевите лампи, аз си представях, че се намирам в една от онези машини.

През следващите месеци двамата с Вон прекарахме много часове в шофиране по магистралите от северния периметър на летището. В тихите летни вечери тези бързи ленти ставаха арена на кошмарни сблъсъци. Слушахме полицейските сводки по радиото на Вон и отивахме да видим сцените на катастрофите една подир друга. Често спирахме в озарения от прожекторите периметър на тежко произшествие и гледахме как спасители и пожарникари използват ацетиленови горелки и крикове, за да освободят припаднали съпруги, заклещени под мъртвите си съпрузи, или как лекари сноват край някой умиращ, притиснат от преобърнат камион. Понякога Вон биваше изблъскван назад от присъстващите или трябваше да се бие за фотоапарата си с персонала на линейките. Но най-вече го влечаха челните удари в стълбовете на надлезите – меланхоличното съчетание между смачканото превозно средство, зарязано върху тревистия банкет, и спокойната, невъзмутима статуя на бетона.

Веднъж се оказахме първите, стигнали при катастрофирала кола. Шофьорката, касиерка на средна възраст от безмитния магазин на летището, бе ранена и седеше в полусъзнание в смачканото купе, с късчета от предното стъкло, впити като диадема в челото ѝ. Докато полицейската кола приближаваше с вой по магистралата над нас, Вон притича да вземе апарата и светкавицата си. Аз свалих вратовръзката си и безпомощно взех да се чудя как да спра кръвоизлива, който напояваше бялата блуза на жената. Тя ме изгледа, без да проговори, а после се килна настрани върху седалката. Щом привърши със снимките, Вон коленичи до нея в колата, хвана нежно лицето ѝ в длани и взе да нашепва нещо в ухото ѝ. После пристигна линейката и ние помогнахме да я качат на носилката.

Докато карахме обратно, Вон позна една от своите летищни курви, застанала на паркинга пред крайпътен ресторант. Тя работеше почасово като киноразпоредителка и вечно се тревожеше за дефектния слухов апарат на малкия си син. Двамата с Вон седнаха отзад и тя му се оплака от нервното ми шофиране, но той само наблюдаваше движенията ѝ с премрежен поглед, почти насърчавайки я да жестикулира с колене и ръце. Спряхме на пустеещия покрив на един многоетажен паркинг в Нортхолт и аз отидох да чакам край парапета, докато на задната седалка Вон се залови да наглася крайниците ѝ като тези на умиращата касиерка. Силуетът на едрото му тяло, приведен над нейното в отразената светлина на преминаващите фарове, приемаше всевъзможни стилизирани пози.

Вон разкриваше пред мен цялата си обсебеност от мистериозната еротика на раните: перверзната логика на опръсканото с кръв табло, на омазаните в изпражнения предпазни колани, на късчетата мозък, полепнали по сенниците. Всяка катастрофирала кола пораждаше у него трепетно вълнение със сложната геометрия на огънатата броня, неочакваните вариации на счупената радиаторна решетка, гротескното надвесване на контролното табло над слабините на водача като в някакво машинно фелацио. Интимното време и пространство на едно човешко същество биваше запечатано завинаги в тази мрежа от огънати ламарини и режещи хромирани ръбове.

Една нощ, седмица след погребението на касиерката, докато карахме около западния периметър на летището, Вон изви рязко волана и блъсна голямо бездомно куче. Ударът по колата бе като от чук, а дъждът от натрошено стъкло, преди тялото на животното да се претърколи през покрива, окончателно ме убеди, че ще загинем. Вон дори не намали – напротив, натисна още по-силно газта, привел напред белязаното си лице, по което проблясваха лъскави кристалчета. Неговата бруталност вече беше станала толкова непредвидима, че аз не бях нищо повече от безпомощен заложник. На следващата сутрин, на летищния паркинг, където изоставихме колата, той спокойно ми посочи дълбоките вдлъбнатини върху покрива и предния капак. После вирна жълтеникавото си лице към един пълен с туристи самолет, издигащ се в небето на запад, и присви устни като замечтано дете. Белезите върху нашите ламарини бяха издълбани от смъртта на едно непознато същество, оставило абстрактния си отпечатък върху геометрията на автомобила. Колко ли повече мистерия щеше да се съдържа в собствената ни гибел или в тази на богатите и известните?

Но тази първа смърт изглеждаше невзрачна в сравнение с другите, в които Вон взе участие, както и редом до въображаемите, непрестанно изпълващи съзнанието му. Стараейки се да бъде изчерпателен, той бе съставил ужасяващ алманах на възможни катастрофи и безумни наранявания – дробове на възрастни мъже, пробити от дръжки на врати, гърди на момичета, пронизани от лостове за скорости, бузи на млади красавици, разкъсани от хромовите ръчки на триъгълни странични прозорчета. За него тези рани бяха ключ към нова сексуалност, родена от извратена технология. Образите им висяха в галерията на съзнанието му като експонати в кланичен музей.

Като си представя Вон сега, давещ се в собствената си кръв под светлината на полицейските прожектори, неволно се сещам за безбройните въображаеми бедствия, които той ми описваше, докато обикаляхме заедно магистралите край летището. Мечтаеше за посланически лимузини, забиващи се в цистерни с бутан, или за таксите, пълни с празнуващи деца, които се разбиват с трясък в ярко подредените витрини на супермаркети. Фантазираше за отчуждени братя и сестри, събрани от катастрофата в случайна среща на нефтозавод, застинали в неволно кръвосмешение сред смачкания метал, докато мозъкът им разцъфва в алени фонтани под алуминиевите силози и химичните реактори. Или за чудовищни сблъсъци на закleti врагове – смърт на омраза, белязана с разлято гориво, пламтящо в крайпътните канавки, и боя, образуваща мехури под жаркото следобедно слънце на провинциални градчета. Представяше си катастрофи на избягали затворници или на служителки на рецепция, заклещени между волана и скута на любовника, когото тъкмо облекчават. А също и трагедии с двойки на меден месец, останали редом в седалките, след като са се забили под задния мост на контейнеровоз.